

Intellectuell funktionsnedsättning (utvecklingsstörning)

information för föräldrar

Välkommen till andra tillfället!

Habilitering
& Hälsa

TILLFÄLLE 1

- Information om diagnosen
- Hur kan vi stötta barn med IF?

TILLFÄLLE 2

- Kommunikation
- Självständighet
- Tid & struktur

TILLFÄLLE 3

- Motorik
- Psykisk hälsa
- Tips om ytterligare info

Habilitering
& Hälsa

Kommunikation och kommunikationsutveckling vid Intellectuell funktionsnedsättning

Habilitering
& Hälsa

Vad är kommunikation?

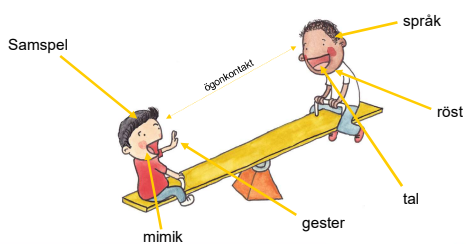
Någon gör eller
säger något
... som någon
annan reagerar på.

Habilitering
& Hälsa

OSTRA
SÖDERÅSREGIONEN

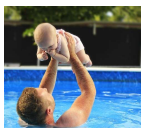
Hur gör vi när vi kommunicerar och vad är annorlunda vid intellektuell funktionsnedsättning?

Habilitering
& Hälsa

OSTRA
SÖDERÅSREGIONEN

Typisk kommunikationsutveckling

Tidigt samspel,
medfödda förmågor

Delad uppmärksamhet,
gester, medveten
kommunikation

Språk: ord, grammatik

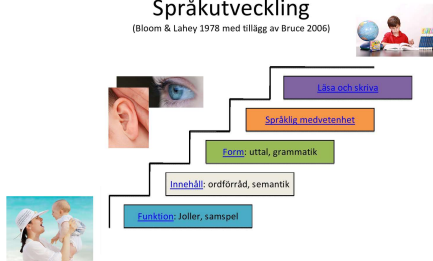
Habilitering
& Hälsa

OSTRA
SÖDERÅSREGIONEN

Typisk kommunikationsutveckling

Språkutveckling

(Bloom & Lahey 1978 med tillägg av Bruce 2006)

Habilitering
& Hälsa

OSTRA
SÖDERMANLÄNSREGIONEN

Om man har en intellektuell funktionsnedsättning?

- Man utvecklas långsammare
- Man når ett "tak"
- Språk är abstrakt – därför påverkas språkanvändandet
- Man kan ha problem inom flera områden – det tar mycket energi att kommunicera
- Man behöver extra stöd för att utveckla och använda sin kommunikationsförmåga så bra som möjligt

Habilitering
& Hälsa

OSTRA
SÖDERMANLÄNSREGIONEN

penna

Habilitering
& Hälsa

OSTRA
SÖDERMANLÄNSREGIONEN

VAD KAN MAN GÖRA?

Habitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅNDRAGGÖRÖN

Kunskap om
barnets
fungerande
och behov

Anpassning av
omgivningen

Träning

Habitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅNDRAGGÖRÖN

Hur kan omgivningen anpassa sin kommunikation?

- Begripligt språk – medveten anpassning till barnet
- Acceptera och själv använda olika uttrycksätt
- Ge utrymme: ge barnet tid att svara och ta egna initiativ
- Bekräfta och svara – ge tydlig återkoppling
- Expandera/bygg ut barnets yttranden
- Anpassa tempot

Anpassning av
omgivningen

Habitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅNDRAGGÖRÖN

Vardagsstimulans av språket

- Berätta och återberätta
- "Ordförrädslekar"
- "Lätsasläsa" och "lätsasskriva"
- Kom på ett ord som börjar på...
- Rim och ramsor
- Vilka ord låter lika?

Träning

Habilitering
& Hälsa

STELLA
SÖDERÅNDBERGSGÖRDEN

Riktad träning

- Komplement till grundläggande stimulans i vardagen
- Ibland gagnas barnet av riktad träning inom områdena tal, språk eller samspel. Rimliga mål som utgår från barnet! Utvärdering!

Träning

Habilitering
& Hälsa

STELLA
SÖDERÅNDBERGSGÖRDEN

AKK – Alternativ och Kompletterande Kommunikation

- Kroppskommunikation
- Kommunika med föremål
- Tecken som AKK
- Olika bild- och symbolsystem
- "Pratapparater"

Anpassning av
omgivningen

Habilitering
& Hälsa

STELLA
SÖDERÅNDBERGSGÖRDEN

Bra hjälpmedel

- Reda-ut-häfte
- Kommunikationspass
- Samtalsmatta
- Kontaktbok

Anpassning
av
omgivningen

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅN-ÖREBRO-REGIONEN

Teknik som läs- och skrivstöd

Olika typer av datorhjälpmedel

- "Läsa" och "skriva" med bilder/bildsymboler i stället för att läsa med bokstäver (t.ex. Symwriter, InPrint)
- Talsyntesstöd när man läser/skriver
- Rättstavningsprogram

Anpassning
av
omgivningen

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅN-ÖREBRO-REGIONEN

Diskussion i smågrupper

Vilket stöd behöver ditt barn i
kommunikationen?

- Har ni gjort särskilda anpassningar och/eller provat hjälpmedel?
- Har du egna tips att rekommendera andra?

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅN-ÖREBRO-REGIONEN

Självständighet och vardagsfungerande – hur påverkas detta av en intellektuell funktionsnedsättning?

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅN-REGIONEN

Självständighet

- Ger ökad självkänsla
- Ger ökad delaktighet
- Leder till vilja att lära mer
- Kräver en omgivning som erbjuder möjligheter
- Utmaningar på rätt nivå

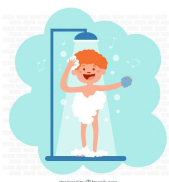
Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅN-REGIONEN

Aktiviteter i Dagligt Liv (ADL)

Personlig ADL...

- Toalettbesök
- Duscha
- Äta och dricka
- På- och avklädning
- Förflyttning
- Kommunikation
- Sömn

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDERÅN-REGIONEN

ADL (Aktiviteter i Dagligt Liv)

Instrumentell ADL...

- Städa
- Laga mat
- Handla
- Resa: transport- och kommunikationsmedel
- Skola och yrkesarbete
- Fritidsverksamhet

Habilitering
& Hälsa

STORA
SÖDERÅN
REGIONEN

Hur kan vi hjälpa till att öka självständigheten?

Habilitering
& Hälsa

STORA
SÖDERÅN
REGIONEN

Hitta rätt nivå för aktiviteten

- Motorik
- Sensorik
- Koncentration
- Uthållighet

Habilitering
& Hälsa

STORA
SÖDERÅN
REGIONEN

Planera och strukturera

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDRA ONSDEREGIONEN

Skapa struktur med schema

- Ger en tydlighet
- Hjälper till att orientera sig till tiden
- Stöd för minnet
- Utnyttjar visuella styrkor
- Främjar barnet till självständighet
- Lär flexibilitet
- Ger strategier att använda nu och i framtiden

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDRA ONSDEREGIONEN

Aktivitetsschema

Bryter ner aktiviteter i mindre delar för att...

- ...veta vad jag ska göra
- ...veta i vilken ordning jag ska göra det
- ...veta vad jag gjort färdigt
- ...veta vad jag ska göra sen

Kan användas i aktiviteter såsom:

- Duscha
- På- och avklädning
- Morgon- och kvällsrutiner

Habilitering
& Hälsa

STRA
SÖDRA ONSDEREGIONEN

Visuella instruktioner

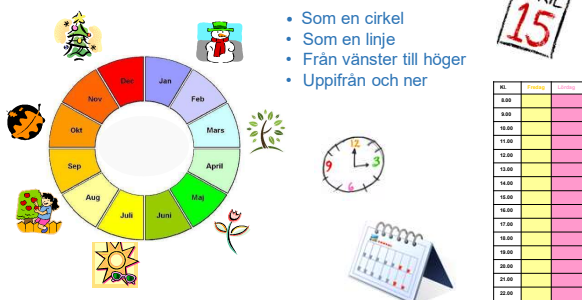
- Uppmärkning (rum, krokar m.m.)
- Var sak på sin plats
- Recept/Instruktioner
- Pengar
- Bestämd plats för lek, läxor, måltider m.m.

Habilitering
& Hälsa

STRELA
SÖDERÅNDBLINDEN

Olika sätt att uppleva tid

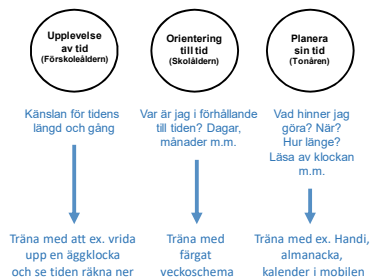

- Som en cirkel
- Som en linje
- Från vänster till höger
- Uppifrån och ner

Habilitering
& Hälsa

STRELA
SÖDERÅNDBLINDEN

Utveckling av tidsuppfattning

Habilitering
& Hälsa

STRELA
SÖDERÅNDBLINDEN

Varför tidshjälpmedel?

- Hantera dygnet
- Uppfatta tidsmängder
- Visa tidens gång
- Relatera tiden till händelser
- Påminna
- Underlätta övergångar

Habilitering
& Hälsa

STELLA
SÖDRA ÄLSTABERGSGÖRDEN

Träning i vardagen

- Barnets motivation är A och O
- Träna på barnets nivå, en sak i taget (baklängesinläring)
- Träna på förmågor i lek och spel. T.ex. kan finmotoriken tränas i spel som "råttfällan", bygga med lego, pussla, greja med deg
- Nya hjälpmedel behöver "tränas in"

Habilitering
& Hälsa

STELLA
SÖDRA ÄLSTABERGSGÖRDEN

Arbets terapeut tipsar

StoCKK - Stockholm Center för Kommunikativt och Kognitivt stöd
<http://www.habilitering.se/stockk> Gratis bildmaterial till exempel dag/vecko/månad/år kalender, visuellt stöd för ekonomi, guide att använda mobilen som hjälpmedel mm.

Papunet <http://papunet.net/svenska/material>
Bildverktyg och -bank samt färdiga bildmaterial till exempel aktivitetsschema.

Bildstöd bildstod.se Bildverktyg och -bank samt färdiga bildmaterial som andra medlemmar har delat med sig.

Appsök appsok.se Tips på appar som kognitivt stöd, kommunikativt stöd, och pedagogisk träning.

Habilitering
& Hälsa

STELLA
SÖDRA ÄLSTABERGSGÖRDEN

Diskussion i smågrupper

- Hur kan ni stötta ert barn till ökad självständighet?
- Vilket område är aktuellt att jobba med för er?

